LIKAVAN

Časopis pre Likavčanov

Občasník obce Likavka

december 2020, ročník XXVII, číslo 1

Víťazstvo Mirky Bystričanovej

strana 7

Snažíme sa, aby život nezastal

strana 10 – 11

Ulica Pod hradom

strana 14 - 17

ISSN 1338-7812

PODPORA DOBROVOĽNÍCTVA V LIKAVKE

strana 6

Neobyčajný rok spojený s množstvom zmien a nečakaných udalostí

Príhovor starostu

Ku svojmu sklonku sa chýli rok 2020 - neobyčajný rok, spojený s množstvom zmien a neočakávaných udalostí. Bol príznačný zmenami celospoločenskými, výmenou politickej garnitúry, no i globálnym zápasom so zákernou chorobou. Mnohému nás naučil, ku mnohému prinútil, o mnohé, a žiaľ aj mnohých, nás ochudobnil.

Optimistický začiatok

V našej obci sme ho začali optimisticky – dokončením náročnej stavby – zateplenia a energetického zhodnotenia budovy školskej jedálne a materskej školy, spojenej s kompletnou zmenou interiérového usporiadania materskej školy. Združený projekt financovaný viac ako 740 tisíc eurami preinvestovanými zo zdrojov Európskej únie a štátu, viac ako 200 tisíc eurami z prostriedkov obce. Zažili sme aj tradične bohatú a vydarenú fašiangovú sezónu. Organizačne na výbornej úrovni sme zvládli parlamentné voľby .... a prišla „Korona“, ktorá všetko obrátila naruby. Aby toho nebolo málo, na Paračke oproti laboratóriám Alpha Medical sa zosunul svah a obec vyhlásila mimoriadnu situáciu.

V marci zavládol strach a obavy

Nastalo obdobie neistoty a katastrofických scenárov. Dostávali sme informácie o stotisícových výpadkoch v prísune podielových daní, zatvorila sa ekonomika, kultúra, šport, obchody, služby, školy, kostoly, zariadenia sociálnych služieb, verejný život. Vo svete umierali tisíce ľudí, zavládol strach a obavy o holý život.

Sila spoločenstva sa prejavila v pravý čas

V čase núdze sa najviac prejaví sila spoločenstva. Bolo tomu tak i u nás, v Likavke. Obecný úrad, združenia a spolky, záujmové združenia, spoločenstvá i množstvo jednotlivcov spontánne i koordinovane začalo zápas so zákerným vírusom. Napriek obmedzeniam, neistotám v zamestnaní a pod. ľudia sa mobilizovali, monitorovali potreby druhých, najmä tých najviac ohrozených. V domácnostiach sa šili rúška, zháňala sa dezinfekcia, rozprašovače a dávkovače, gumičky, textil. Členky Červeného kríža navštevovali starších spoluobčanov, hasiči dezinfikovali verejné priestranstvá. Choroba neobišla ani Likavku, došlo k nakazeniam, pobytom v karanténe, narástla nezamestnanosť, pracovná neschopnosť. Na všetkých úrovniach bolo vydávané jedno usmernenia za druhým. Život sa zmenil, no nezastavil. Prioritou sa stala ochrana slabých, podpora zdravia a existencie v obmedzených podmienkach.

Obmedzenie investičných aktivít

Obec obmedzila rozsah investičných aktivít, zamerala sa na prípravu dlhodobejších projektov a aktivít s menšou finančnou záťažou. Na základe žiadosti obce Okresný úrad Žilina vydal súhlas s bezodplatným prevodom všetkých pozemkov vo vlastníctve štátu pod miestnymi komunikáciami v prospech obce Likavka. Obec požiadala Slovenskú správu ciest o delimitáciu častí parciel pri cestách I/59 a III/2228 pod jestvujúcimi chodníkmi (úsek od domova dôchodcov po autobusovú stanicu Ružomberok) a k určeniu ich presného vymedzenia dala vypracovať geometrický plán – po delimitácii bude podaná žiadosť o nenávratný finančný príspevok na rekonštrukciu týchto chodníkov.

Intenzívna práca na projekte obecných bytov

Intenzívne prebiehajú projekčné práce na rekonštrukciu stavieb v bývalom areáli Lesov SR na obecné byty a podanie žiadosti o dotáciu na ich výstavbu. Obec zadala vypracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu slepej časti ulice Pod Paračkou. Aktualizovali sme systém zberu a nakladania s odpadmi v našej obci.

Žiadosti o dotácie a granty

Pripravili a podali sme viacero žiadostí o dotácie a granty: žiadosť o dotáciu na zabezpečenie bezbariérovosti verejných budov (nebola podporená), žiadosť o dotáciu na riešenie havarijného stavu šatní ZŠ s MŠ Likavka z kapitoly Ministerstvo školstva (nebola podporená), žiadosť o podporu systému nakladania s odpadmi na zakúpenie malotraktora s vlečkou, čelným

nakladačom, hákovým nosičom kontajnerov a samotnými kontajnermi (v posudzovaní), žiadosť na zakúpenie knižničného fondu (bola podporená sumou 2000 eur), žiadosti na kompenzáciu nákladov spojených s plnením opatrení z obdobia tzv. prvej vlny šírenia nákazy Covid-19, na podporu dištančného vzdelávania v škole, na doplnenie vybavenia školskej jedálne a v spolupráci so zložkami pracujúcimi v našej obci boli podané dve žiadosti na pokračovanie revitalizácie oddychovej zóny pri Pamätnom háji na Kramariskách (jedna bola podporená, výška podpory zatiaľ nie je známa). Na roky 2021-2022 sa obci podarilo vysúťažiť výhodnú cenu na dodávku zemného plynu.

Nová kotolňa základnej školy za 114 tisíc eur

Zakúpené veci a realizované diela v roku 2020: modernizácia kotolne základnej školy s materskou školou (114.000 zo zdrojov ministerstva školstva, obec sa spolupodieľala sumou 11 a pol tisíca eur), konvektomat do školskej jedálne s dvoma digestormi a ďalším príslušenstvom, na základe požiadavky obce bol obnovený asfaltový koberec na ceste I/59 smerom od Hubertusu do obce v dĺžke zhruba 600 m.

Oporný múr ako nový prvok Paračky

Dodávateľsky bol naprojektovaný a vybudovaný oporný múr na sanovanie zosuvu na Paračke, zateplenie a fasádne úpravy na severnej stene administratívnej časti budovy kultúrneho domu a terénne úpravy, asfaltovanie a odvodnenie vstupu do tejto časti budovy, dobudovanie sedimentačnej šachty na ul. Pod hradom a garády na ul. D. Kráľovenskej aj so zábradlím, rozšírenie siete vodovodu a výroba a osadenie zábradlí ku schodiskovým stupienkom na cintoríne, výroba a osadenie zábradlia k pochôdznemu parapetu okolo okien v sále kultúrneho domu, dodávateľsky sme zrealizovali odvodnenie a úpravy lokálnych úsekov miestnych komunikácií na uliciach, Slnečnej, Hollého a Školskej, dodávateľsky bol zrekonštruovaný aj chladiaci box v Dome smútku Likavka, dodávateľsky bola realizovaná výmena rozhlasovej ústredne v budove obecného úradu, rekonštrukcia miestneho rozhlasu na ulici Mikuštiakovej, výmena verejného osvetlenia na časti ulíc Pod hradom a J. Hollého, jesenná výsadba okrasnej zelene na cintoríne, v jeho okolí, pred bývalým OcÚ, súčasným OcÚ, pri areáli budúcej bytovky na Paračke, v školskom areáli, Vybudovanie prístrešku na chránenie odpadov na zbernom dvore pri pošte voči dažďu, úprava povrchu účelovej komunikácie na Úboči a mnohé iné pravidelné aktivity ako sú zimná a letná údržba ciest, chodníkov a parkovísk, čistenie priepustov od sedimentov, starostlivosť o verejnú zeleň (kosenie, opilovanie, štiepkovanie), zber a vývoz odpadov, likvidácia čiernych skládok, údržba športového areálu a ihrísk v obci, údržba vozového parku, cintorína, prístupu k hradu Likava, natieranie zábradlí, stĺpov a oplotení, čistenie potokov od nánosov a inváznych rastlín a pod. Podrobne sú tieto aktivity zdokumentované v sekcii „Obecné aktivity“ vytvorenej na internetovej stránke obce.

Leto dovolilo niekoľko spoločných akcií

V období uvoľnenia epidemiologických opatrení sa uskutočnili i niekoľko verejných podujatí: pripomenuli sme si 75. výročie popravy nášho rodáka Bernarda Nemčeka, zorganizovali sme deň záhradkárov, v letných mesiacoch sa v obci konali dva detské tábory, usporiadali sme oslavy SNP, cykloturisti zorganizovali tradičné podujatie Okolo Liptova, chovatelia pripravili letnú výstavu králikov, v septembri sme slávnostne privítali do verejného života 30 malých občiankov našej obce. Obec príkladne pripravila a zabezpečila obe kolá celoplošného testovania COVID-19 v Likavke.

Plánované ukončenie komasácie na Paračke a rozvoj infraštruktúry

Budúci rok plánujeme: dokončenie komasácie lokality Paračka v období marec-apríl, prípravu projektu bytovky a podanie žiadosti o poskytnutie prostriedkov na jej výstavbu z fondu na podporu bývania, začatie procesu komasácie územia okolo cintorína, vodárenská spoločnosť zaradila do svojho investičného plánu rozšírenie vodovodnej a kanalizačnej siete pre budúcu IBV Strelnica. Obec bude pripravená realizovať odvedenie dažďových vôd z ulice D. Kráľovenskej do potoka Likavčianka, rekonštrukciu Moyzesovej ulice, výmenu strešnej krytiny na zadnej časti budovy bývalého strediska služieb, vyčle-

nila prostriedky na zakúpenie malotraktra s príslušenstvom na zimnú i letnú údržbu a nakladanie s odpadmi, malé nákladné auto, doplnenie dopravného značenia a zriadenie priechodu pre chodcov pri kaplnke na Paračke.

Výstavba diaľnice D1

Jednoznačne najvýznamnejšou investičnou aktivitou zasahujúcou už roky našu

obce je stavba diaľničného úseku D1 Hubová – Ivachnová. Najdôležitejšou udalosťou súvisiacou s jej realizáciou bol podpis memoranda o realizovaní všetkých požiadaviek mesta Ružomberok a obcí dotknutých výstavbou D1 za účasti ministra dopravy SR. Hlavným záväzkom memoranda je dodatočné vybudovanie vratných vetví z diaľnice D1 pred obcou Ivachnová na cestu I/18 smerom na Ružomberok – vytvorí sa tak severovýchodný obchvat Likavky a časti Ružomberka. Na samotnej stavbe sa za rok 2020 vyrazilo viac ako 600 m tunela v oboch tunelových rúrach, vyťažená hornina sa spracúva priamo pri východnom portáli tunela a rozváža sa po trase budúcej diaľnice. Zhotoviteľ pracoval aj na prekládkach inžinierskych sietí v našom katastri a v závere roka sa začali práce na stabilizačných opatreniach v lokalite Pod Borovinou, kde hrozia lokálne zosuvy.

Z MATRIKY ZA ROK 2020

NARODILI SA

Kováčik Andrej, Vytouch Filip, Saniga Andrej, Vrabko Matúš, Kucko Krištof, Habala Oliver, Kohút Filip, Molek Richard, Hrčka Lukáš, Toplák Juraj, Vozár Adam, Mydliar Bartolomej, Labancová Klára, Šavrnochová Eliška, Gereková Nina, Bišťáková Liliana, Pišuthová Michaela, Klosková Helena, Petrová Nina, Kadubcová Michaela, Lauková Linda, Sekejová Timea, Maxim Drapáč

MANŽELSTVO UZAVRELI

Ing. arch. Michal Ráchela a Ing. arch. Katarína Blahútová, Ing. Michal Pokorný a Katarína Kovačicová, Ing. Ondřej Zubek a Mgr. Monika Majková, Róbert Tégler a Mária Orviská, Dávid Jesenský a Júlia Berezňuková, Mgr. Michal Slašťan a Mgr. Galina Lukáčová, Mgr. Peter Fajta a Jana Imrichová, Tomáš Compel a Michaela Brtková, Mária Orviská a Róbert Tégler

OPUSTILI NÁS

Švajleninová Jana, Brtko Vladimír, Uličná Alica, Ing., Ženčár Branislav, Bakoš Ján, Fričová Anna, Burgár Vladimír, Pindurová Ľudmila, Puclík Eduard, Breyerová Valéria, Martonová Anna, Roško Juraj, Hlinka Roman, Laco Vladimír, Klukulčiak Jozef, Slamková Anna, Lauko Igor, Odorčáková Margita, Cárach Peter, Tomusová Margaréta, Homolová Edita, Ing., Kyjo Jaroslav, Švalec Peter, Brtko Arnold, Mária Harbutová, Anna Dedinská, Peter Brka, Igor Tomčík

Musíme ísť ďalej aj keď všade vládne pandémia

Vážení spoluobčania,
Uplynulé mesiace na nás všetkých zásadne doľahli, napĺňali a napĺňajú nás neistotou i sklamaním. Ukázali však aj úžasné pozitíva. Potvrdili, že z našej obce ešte nezmizla spolupatričnosť, ochota pomôcť, zodpovednosť, obeta, pokora, nádej a viera. Nik dnes nevie, čo nás v roku 2021 čaká. Neznamená to však, že máme prestať plánovať, snívať, očakávať, žiť. Práve naopak, prajme si ešte viac ako obvykle, zdravie a bezpečie, naplnenie istôt, pohody v rodinách i zamestnaní. Buďme silní a zdravo sebavedomí, v očakávaní pozitívneho, no pripravení aj na možné problémy.
Zo srdca Vám ďakujem za všetko poskytnuté dobro, optimizmus, za podnety, nápady, podporu. Nech je Vám toto všetko vrátené mierou vrchovatou a hojnosťou zdravia a pokoja počas celého nastávajúceho roka.

Ing. Marián Javorka
starosta obce

Investície v obci v priebehu roku 2020

Výstavba oporného múra na Paračke.

Čistenie priepustov popod cestu pri zariadení Senires.

Úprava koryta Likavčianky pri Hasicskej zbrojnici.

Modernizácia kotolne ZŠ s MŠ, na fotografii stav po dokončení.

Príprava vozidla LIAZ na STK.

Zateplovanie schodišta budovy Kultúrneho domu.

Výroba zábradlia na schodíky v areáli obecného ciontorína.

Ako poslanec obecného zastupiteľstva chcem reprezentovať mladých ľudí

Pred niekoľkými rokmi som sa zamýšľal nad tým, čo by som chcel v živote robiť. Prichádzalo mi na myseľ veľa zaujímavých myšlienok, avšak bol som presvedčený, že chcem prispieť svojimi talentami k rozvoju našej obce.
Počas zahraničnej stáže vo Fínsku som bol oslovený, či by som nechcel kandidovať ako poslanec do obecného zastupiteľstva, a tak reprezentovať mladých ľudí obce Likavka. Veľmi som sa tejto myšlienke potešil, lebo som cítil potrebu prispieť svojimi myšlienkami, nápadmi a možno aj know-how k zlepšeniu života v našej obci. Chcel som plne využiť mnohé skúsenosti a vedomosti z vysokoškolského štúdia. Vo voľbách v roku 2018 som získal 455 platných hlasov, čím som sa stal prvým náhradníkom do Obecného zastupiteľstva. Po zániku mandátu Ing. Editky Homolovej som dňa 22.9.2020 zložil sľub poslanca.
Dlhé roky som sa pôsobil medzi deťmi ako animátor detských stretiek a táborov. Dnes sa snažím ovplyvniť ich smerovanie ako učiteľ na stredných školách a ako doktorant na vysokej škole. Je to pre mňa možnosť diskutovať s mladými ľudmi o ich názoroch, problémoch a počúvať ich potreby, túžby. Som rád, že môžem z tejto pozície vnímať, čo mladý človek v dnešnej dobe potrebuje.
Uvedomujem si, že je potrebné počúvať aj názory tých, ktorí sú vekom odo mňa starší ale stále mladými duchom. Táto možnosť sa mi naskytla najmä pri hraní v ochotníckom divadle v Likavke. Počas tejto mojej záľuby som mal veľa obohacujúcich rozhovorov s mojimi staršími hereckými kolegami, ktorí mi rozprávali o tom ako sa v našej obci žilo, keď práve oni dospievali. Tieto cenné skúsenosti sú pre mňa vzácne, pretože mi dávajú možnosť pozerať na našu obec inak. Uvedomujem si, že naša obec má bohatú históriu, z ktorej môžeme čerpať. Zároveň má veľký potenciál, byť modernou, atraktívnou obcou, kde si každý občan nájde svoje miesto a bude sa tu cítiť dobre.
V dnešnej dobe chcem čoraz viac klásť dôraz aj na rozvoj mimoškolských aktivít detí. Je potrebné rozvíjať ich potenciál, aby aj oni raz boli úspešnými ľuďmi a svoje talenty mohli uplatňovať ako pre rozvoj obce, tak pre rozvoj celého Slovenska. Nedostatok „mladej krvi“ pociťujú mnohé organizácie, ktoré pôsobia v našej obci. Je len na nás ako spropagujeme aktivity, ktoré môžu prilákať mladé talenty a neskôr možno aj reprezentantov našej obce na Slovensku alebo v zahraničí.
Podstatnou skupinou ľudí, ktorí sú schopní ovplyvniť chod mladých našej obce sú aj mladí rodičia. Pravé im chcem vytvoriť priestor na spoločné aktivity v obci a vytvoriť tak komunitu ľudí, ktorých je možné zapojiť do diania.
Mnoho komunitných vízií je momentálne náročné pretaviť do reality hlavne z dôvodu pandémie COVID-19. Musíme preto veriť, že pandémia čoskoro skončí a v dohľadnej dobe sa budeme môcť opäť stretávať. Dovtedy sa budem snažiť hľadať iné možnosti ako byť si nablízku a pokračovať vo víziách obce, aj napriek mnohým opatreniam a usmerneniam.

Ing. Renát Haluška

Podpora dobrovoľníctva v Likavke ocenenie nášho animátora

V roku 2020 eRko Likavka nominovalo aj dlhoročného animátora Renáta Halušku na krajské oceňovanie Srdce na dlani, pod hlavičkou Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií a CARDO – Národné dobrovoľnícke centrum.

Srdce na dlani je ocenenie výnimočných dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, jednotlivcov aj kolektívov za ich dobrovoľné aktivity uskutočňované v prospech iných v rôznych oblastiach spoločenského života, rozvoja komunity, ochrany životného prostredia, zdravia, kultúry, umenia, výchovy, vzdelávania a i., vykonávané bez nároku na finančnú odmenu alebo akýkoľvek honorár.
Ďakujeme za jeho príkladnú dlhoročnú službu v eRku aj v tomto čase keď celoslovenské eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev oslavuje 30 rokov oficiálneho založenia na Slovensku.
Okrem spomínanej nominácie patrí ďakujem aj ocenenému dobrovoľníkovi Alexandrovi Vrabkovi v oceňovaní dobrovoľníkov Rady mládeže Žilinského kraja 2020.
Na záver vyslovím pár slov, moje ďakujem patrí za podporu dobrovoľníctva v našej obci a zároveň si prajem, aby aj naďalej rástol záujem o dobrovoľníctvo v našej obci.
Nech svedectvá všetkých dobrovoľníkov v našej obci sú aj ďalej živé a nasledovania hodné.

eRko Likavka – Matúš Šuľa

Mirka Bystričanová zvíťazila v prestížnej speváckej súťaži

Cenu Janky Guzovej, ktorú organizuje RTVS v spolupráci so Spolkom hudobného folklóru pri Slovenskej hudobnej únii, tento rok získala obyvateľka našej obce, talentovaná folkloristka Miriam Bystričanová. Ocenená bola za interpretáciu liptovských uspávaniek.

Cenu udeľuje na návrh poroty Spolku hudobného folklóru pani Želmíra Becková, dcéra Janky Guzovej, vydatej Beckovej na počesť tejto vynikajúcej speváčky slovenských ľudových piesní a prvej referentky ľudovej hudby v Československom rozhlase Bratislava v rokoch 1949 -1952.

Janka Guzová (4.4.1917 Žakarovce – 20.2.1993 New York) emigrovala s rodinou v roku 1969 do USA, kde aj zomrela. Pochovaná je na Národnom cintoríne v Martine. Pani Želmíra Becková, žijúca v New Yorku, je aj garantkou tejto, dnes už renomovanej súťaže. Do finálového kola postupujú mladí interpreti (speváčky a speváci) prostredníctvom Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS) – štúdií Košice, Banská Bystrica a Bratislava. Verejný koncert súťažiacich so sprievodom Orchestra ľudových nástrojov sa koná a nahráva každý druhý rok (s výnimkou prvých dvoch ročníkov) v RTVS Bratislava a vysiela ho stanica Regina Bratislava.

Víťazstvo v 12. ročníku prestížnej speváckej súťaže, ktorá sa uskutočnila aj napriek pandemickým obmedzeniam, nie je jediným úspechom sympatickej Likavčianky. V roku 2017 zaslúžene získala titul MISS FOLKLÓR, kde sa okrem svojho nesporného talentu prezentovala i svojim ženským šarmom a silnou charizmou. V rokoch 2006 a 2008 zvíťazila v celoslovenskej speváckej súťaži detí v interpretácii slovenskej ľudovej piesne - Slávik Slovenska, ktorej garantom je operný spevák Peter Dvorský.

Mirka, sme na teba hrdí, gratulume ti k úspechu, ktorý dozaista nebude posledný. Vďaka

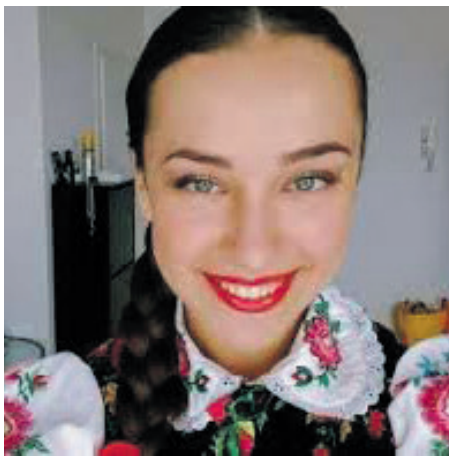

za príkladnú reprezentáciu našej obce, propagáciu kultúry a tradícií Liptova.

Na tomto mieste je určite potrebné spomenúť, že v roku 1997 získala Cenu Janky Guzovej ďalšia rodáčka z Likavky - Andrea Jágerová, v súčasnosti vedúca ženskej speváckej skupiny FS Marína a kultúrno-osvetová pracovníčka Podpolianskeho osvetového strediska vo Zvolene

Ing. Marián Javorka

:RÁDIO REGINA

Ocenenie za aktívne občianstvo a ľudskosť pre Alexandra Vrabka

Ocenenie za aktívne občianstvo a ľudskosť – 5. ročník realizuje Rada mládeže Žilinského kraja pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej a predsedu Združenia miest a obcí Slovenska Branislava Trégera.

Pandemické opatrenia nedovolili realizovať slávnostné udelenie ocenení ako bolo plánované a preto sa na udelenie ocenení využili služby pošty.

Ocenenie získal aj náš Likavčan Alexander Vrabko a to v kategórii „ Aktívny Mládežník“. Mnohí z nás ho poznáte ako dobrovoľného hasiča, poznáte ho z eRka a tiež aj ako divadelníka. Aktívne pomáhal aj pri vzniku obecnej rady mládeže pod hlavičkou RMŽK. Je to výnimočný , ochotný a obetavý mladý človek. Srdečne gratulujeme Alexovi za jeho ocenenie a prajeme mu, aby sa aj naďalej

aktívne venoval svojim záľubám a formoval našu mládež.

Miroslava Raksová

Školský rok 2020/2021 v podmienkach ZŠ s MŠ Likavka

Základná škola

Otvorenie školského roka 2020/2021 bolo očakávané mimoriadne radostne. Po kombinácii prezenčnej a dištančnej formy vyučovania v závere minulého školského roka, všetci zainteresovaní považovali za dôležité, aby žiaci mohli zaujať svoje miesto v školských laviciach.

V trinástich triedach začalo 228 žiakov základnej školy prezenčnú formu vyučovania v upravených podmienkach podľa pokynov ministerstva školstva. Vo výchovno-vzdelávacom procese nastúpili na cestu za vedomosťami a poznatkami, ale aj sociálnymi zručnosťami a priateľstvami. Podľa školského vzdelávacieho programu s názvom „Čo naši predkovia vytvorili, my zveľaďujeme“ sa naša škola snaží pripraviť z každého žiaka človeka rozhľadeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme. Zameriavame sa na rozvoj vyšších poznávacích zručností žiakov, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy. Podporujeme sebadôveru a motivujeme žiakov, aby si osvojili vedomosti a nadobudli kompetencie, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život v sociálnej a kultúrnej oblasti.

Situácia sa však neustále vyvíja, rôzne opatrenia a predpisy sa neustále menia, často zo dňa na deň. Zatiaľ evidujeme viac ako tri desiatky zmien od orgánov štátnej a verejnej správy, čo je administratívne a komunikačne náročné.

Učitelia aj vychovávatelia sa preto snažia o maximálnu spoluprácu s rodičmi. Tí sú nám v tomto náročnom období partnerom, ktorého pomoc, tolerancia a ústretovosť je veľmi vzácna a nenahraditeľná. Za ich prístup a porozumenie im patrí nemalá vďaka.

Na základe rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sme prezenčnú formu vyučovania prerušili od 26.10.2020 pre 5. – 9. ročník.

Osobný kontakt učiteľa a vychovávateľa so svojím žiakom je nenahraditeľný. Vzájomne sa potrebujú vidieť, počuť, vnímať. Keď to nie je možné, vždy to chýba. Na strane druhej treba oceniť, že dištančná forma, ktorou momentálne prebieha vyučovanie v 5.-9. ročníku znamená príležitosť, ako napredovať prostredníctvom vzdelávania informačnými technológiami. Za týmto účelom bola zakúpená technika a ďalšie materiálno-technické vybavenie. My všetci však musíme dohliadnuť na primeranosť času, ktorý majú žiaci stráviť pri počítači.

Škola sa aktívne podieľala na príprave chodu kôl celoplošného testovania COVID-19 v našej obci. Príprava vnútorných priestorov, chodby ako aj zabezpečenie ďalších obslužných priestorov s náležitými hygienickými opatreniami bolo v réžii školy.

Veľké poďakovanie patrí Dobrovoľnému hasičskému zboru Likavka za kvalitnú dezinfekciu všetkých vonkajších aj vnútorných priestorov školy.

Školská jedáleň

Hygienicko-epidemiologické opatrenia neobišli ani školskú jedáleň. Stravovanie v školskej jedálni si vyžadovalo úpravu podmienok, najmä v zosúladení časového harmonogramu výdaja stravy. Podľa nariadení a pokynov bolo potrebné zabezpečiť, aby nedochádzalo k premiešavaniu jednotlivých skupín detí a žiakov. Pri plnom počte detí a žiakov našej školy sa z hľadiska dodržania týchto predpisov výdaj stravy realizuje pre celkom 14 skupín.

No i náročné chvíle sa dajú ľahšie prekonávať, keď sa nám niečo podarí, niečo nám urobí radosť. V tomto neľahkom období nás potešilo, že sme dokázali pripraviť finančné prostriedky na zakúpenie nového konvektomatu, chladničky a ďalšieho vybavenia školskej jedálne.

Materská škola

Nový školský rok sme aj v materskej škole otvorili s chuťou a oduševnením aj napriek trochu zložitejšej situácii vzhľadom k rôznym hygienicko-epidemiologickým opatreniam. Príjemnú a radostnú atmosféru vytváral aj obnovený sedemčlenný kolektív zamestnancov materskej školy spolu so svojím vedením. Veľkým potešením bola pre nás naplnená kapacita materskej školy šesťdesiatimi ôsmimi deťmi, ktorá nás ale zároveň aj vyzýva a zaväzuje k zodpovednej a obetavej práci.

Poďakovanie patrí rodičom detí, ktorí nám boli povzbudením svojou ústretovosťou, pochopením a pomocnou rukou aj v tomto neľahkom období plnom opatrení, usmernení, nariadení a pohotovo reagovali na mnohé zmeny v organizácii a živote materskej školy.

So zadosťučinením môžeme konštatovať, že aj napriek väčším finančným výdavkom v rámci hygienicko-epidemiologických opatrení na zabezpečenie bežného chodu materskej školy, sme dokázali aj obnoviť prostredie novým nábytkom, vybavením, pomôckami, hračkami, didaktickou technikou.

Základom výchovy a vzdelávania v materskej škole je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne dieťaťa ako základu pre školské vzdelávanie a pre život v spoločnosti. Školský vzdelávací program „Slniečko nám svieti, poďme sa hrať deti“ obohacujeme aj o regionálnu a environmentálnu výchovu, kde nám koncepcia ponúka možnosť v efektívnej forme využívať jedinečnosť prostredia a podmienok, v ktorých sa materská škola nachádza a tak dôkladnejšie spoznať kultúrne a prírodné bohatstvo našej obce i regiónu Liptova.

Zámerom výchovného pôsobenia, filozofiou našej materskej školy a realizáciou projektov je vytvoriť materskú školu postavenú na základoch ľudskosti, spolupatričnosti a hrdosti. Materskú školu otvorenú verejnosti s úzkou spolu-

prácou rodičov a inštitúcií, ktoré sa na výchove a vzdelávaní podieľajú. Vytvoriť deťom príjemné a rodinné prostredie, kde sa budú cítiť dobre, kde budú priateľské vzťahy, pochopenie a láska, aby mohli prežívať aktívne, radostné a šťastné detstvo.
Veríme, že aj takto náročný školský rok spoločne zvládneme. Veď napredovať a prekonávať prekážky je nevyhnutnou súčasťou života. Všetkým deťom, žiakom, ich rodinám, zamestnancom školy, ako aj všetkým občanom obce Likavka, želáme pevné zdravie a veľa síl.

Mgr. Ľuboš Birtus
riaditeľ ZŠ s MŠ Likavka

Vitaj v našej škôlke sv. Mikuláš

„Stráne a polia spustli, končiare hôr pokryl prvý sneh, studený vietor píska piesne na tenkých konárikoch. Biela perina prikryla celý kraj a z komínov začal rozvoniavať dym. Do krajov a domov prichádzajú dlhé zimné večery...“ (Majling, 2007)

V tomto adventnom požehnanom čase zavítal aj do našej materskej škôlky v piatok 4.decembra 2020 sv. Mikuláš. Deti s nedočkavými veľkými očkami ho už od skorého rána netrpezlivo čakali a s radosťou sa pripravovali na jeho príchod. A hoci mal veľa starostí s rozdávaním balíčkov po celom svete nezabudol ani na našich najmenších. Po dlhej ceste sa posadil do tradičnej slovenskej izby k adventnému vencu a ozdobenému vianočnému stromčeku. Porozprával deťom príbeh, ako sa od anjela dopočul, že v likavskej materskej škole sú dobré a šikovné detičky. Aby ho o tom deti naozaj presvedčili, zarecitovali mu pekné básničky, ktoré sa naučili spolu s pani učiteľkami a pochválili sa dobrými skutkami. Sv. Mikuláš ich obdaroval balíčkami plnými sladkostí a pod stromček uložil hračky, stavebnice, skladačky. Deti srdečne poďakovali a sv. Mikuláš prezradil, že o rok príde zas.

PaedDr. Renáta Mudičková

Snažíme sa, aby sa život nezastavil

Pomaly sa končí rok 2020. Bol to náročný rok, v ktorom sme sa stretli s novou chorobou COVID – 19.

Museli sme sa jej prispôsobiť. Naše životné tempo sa spomalilo, prijaté opatrenia náš každodenný život obmedzili a my sme sa tomu podriadili. Stále sme poznačení situáciou spojenou s pandémiou koronavírusu, ktorá sa premieta aj do fungovania našich domácností a obce. Napriek všetkým obmedzeniam sa snažíme, aby život nezastal. Každodenný život v rodinách sa zmenil. V apríli počas prvej vlny pandémie sa zatvorila škola, kostol, obchody a iné prevádzky, čo pre rodičov školopovinných detí bol obrovský problém. Mnohí rodičia museli ostať doma pri deťoch a mnohí zas museli nechať deti doma samé. Zvládnuť prácu, po práci robiť s deťmi úlohy, ktorých bolo strašne veľa, variť a venovať sa bežnému chodu domácností, bolo náročné. Udržať deti doma bez kamarátov, vymýšľať im program, aby sa nenudili a neboli celý deň na počítači, to všetko sa muselo zvládnuť. Náš uponáhľaný život sa spomalil, voľný čas sme trávili spoločnými prechádzkami s deťmi v lese. A prišlo obdobie prázdnin, kedy deti opäť ostali doma. Tešili sme sa na školský rok tak ako nikdy, deti si uvedomili, že radšej pôjdu s radosťou do školy, ako majú byť samé doma bez kamarátov. Kultúrnospoločenský život v našej obci sa s nástupom vírusového ochorenia COVID 19 dostal do úzadia. Rôzne aktivity v obci si organizujú už len združenia pôsobiace v obci pre svojich členov. Pred vyhlásením núdzového stavu sme stihli zrealizovať dve podujatia – Besedu o histórii obce a Uvítanie detí.

História obce deti zaujala

Kultúrne stredisko obce Likavka v spolupráci so ZŠ s MŠ Likavka pripravilo pre žiakov VI.A besedu o histórii našej obce, ktorá sa konala v Obradnej miestnosti Kultúrneho domu dňa 29.9.2020. Beseda sa konala v rámci vyučovacej hodiny - Občianskej náuky s pani učiteľkou Mgr. Marianou Pavelkovou. Na besede sme žiakom porozprávali o začiatkoch osídlenia obce Likavka už pred 13. storočím

až do 2.polovice 19. storočia, spomenuli sme významné osobnosti obce, richtárov, predsedov MNV a starostov Likavky, predstavili heraldické symboly obce. Žiaci mali možnosť vidieť obecné kroniky a insígnie s erbom obce a štátnym znakom, ktoré starosta používa pri výkone svojej starostovskej pozície, mohli nahliadnuť aj do najstaršej obecnej kroniky, ktorá je z roku 1933. Kronika je viazaná v koženom prevedení a toho času ju zostavil notár v Likavke Ján Mikula . Táto kronika pozostáva z 289 strán . Druhá obecná kronika je od roku 1969 a je už písaná na písacom stroji. Posledná kronika je už písaná na počítači. Všetky obecné kroniky budú zdigitalizované. V súčasnosti okrem kroniky sa používa na slávnostné zápisy Pamätná kniha, ktorá je písaná a kreslená ručne.
Veľká vďaka patrí pani učiteľke a žiakom VI.A za návštevu a ich prejavený záujem o besedu. Sme naozaj veľmi radi, že našou besedou sme mohli žiakom spríjemniť vyučovaciu hodinu a náš Kultúrny dom aspoň na chvíľu opäť ožil.

Pani matrikárka predstavila 30 nových obyvateľov

Ďalším zrealizovaným podujatím bolo Uvítanie detí narodených v kalendárnom roku 2019, ktoré sa konalo 30.9.2020 v sále Kultúrneho domu za prísneho dodržania bezpečnostných opatrení.
Starosta obce Ing. Marián Javorka privítal rodičov a srdečne im zablahoželal k narodeniu detí, poprial rodičom , aby pri výchove mali vždy dostatok lásky, trpezlivosti a pochopenia. Deťom pevné zdravie, lásku, šťastie a rodinnú pohodu. Matrikárka obce Eva Matúšková nám predstavila nových občanov našej obce, ktorých sa narodilo 30 , z toho 11 chlapcov a 19 dievčat. Rodičia detí si prevzali dar od starostu obce a podpísali sa do Pamätnej knihy. Dar pozostával z finančnej hotovosti 100 eur pre dieťa a vecného daru v hodnote 50 eur.

V knižnici chýbali besedy s deťmi

Opatrenia vydané RÚVZ mali dopad aj na prevádzku Obecnej knižnice. Obecná knižnica fungovala v obmedzenom režime. Dnes už číta knihy málo ľudí, ale určite treba všetko preto spraviť, aby sa kniha z našich životov nevytratila. Chýbali nám besedy s deťmi, čo malo dopad na pokles čitateľov. Bez besied je nárast nových čitateľov len veľmi malý. V tomto náročnom roku našu knižnicu navštevovali zväčša len pravidelní dlhoroční čitatelia. 86 čitateľov si zapožičalo 1215 kníh, našu knižnicu aj napriek opatreniam navštívilo 409 čitateľov k 30.11.2020. Tento rok sa nám žiaľ nepodarilo zakúpiť pre našich čitateľov zatiaľ žiadne nové tituly, lebo z obecného rozpočtu neboli vyčlenené peniaze na nákup kníh. Pre aktuálnosť knižného fondu sme sa aj tento rok zapojili do grantového projektu z Fondu na podporu umenia a podali sme žiadosť, ktorá bola síce podporená sumou 2000 eur, ale žiaľ peniaze ešte neposlali. Od roku 2016 sa pravidelne zapájame do grantového systému Fondu na podporu umenia a vďaka úspešne podaným žiadostiam bola naša knižnica do roku 2019 finančne podporená sumou 4 300 eur, čím sa knižničný fond obohatil o veľké množstvo noviniek. Staršie tituly sa požičiavajú už len zriedkavo, najviac si ľudia požičiavajú novinky. Len pravidelným dopĺňaním knižničného fondu si dokážeme udržať našich stálych čitateľov a prilákať nových. Chcem poďakovať za poskytnuté finančné prostriedky z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia na nákup knižničného fondu a vedeniu obce za podporovanie knižnice. Bez vynaložených finančných prostriedkov by naša knižnica zívala prázdnotou.
Ostáva nám len čakať, kedy sa život vráti do normálnych zabehaných koľají bez nosenia rúšok a strachu z ochorenia.

Miroslava Raksová

Radostnou cestou svedectva viery, kráčajme spolu malí i veľkí

Rok 2020 je pre nás rokom, ktorý nikto nečakal. V marci z dôvodu COVID -19 sme sa museli nanovo zamyslieť ako uskutočniť naše plány, túžby v animátorskej činnosti v eRku Likavka. Chceli sme pokračovať aj napriek náročnej a neočakávanej situácii. Aj napriek mnohým obavám sme sa rozhodli nevzdať sa a kráčať ďalej. Počas marca až

júna sme sa pravidelne stretávali online a spolu vymýšľali aktivity, ktoré sme chceli po zmiernení opatrení uskutočniť. S Božou pomocou a ochranou sa nám v lete podarilo uskutočniť denný letný tábor v našej obci. Zúčastnilo sa ho 48 detí, 16 animátorov a 5 ľudí, ktorí sa starali o pokojný priebeh tábora a kuchyňu. Počas troch táborových dní sme spolu s Mojžišom utiekli z otroctva, prešli cez Červené more, zažili život Izraelitov na púšti, dostali desatoro a spolu s Áronom vošli do zasľúbenej zeme. Mojžiš deťom pri pohľade na Likavku pripomenul, že zasľúbená zem je všade tam, kde hľadám a

stretávam Boha. A aj v našej Likavke môžeme stretnúť Boha a prinášať jeho lásku v dobrých skutkoch. Počas troch dní nás sprevádzali aj kňazi našej farnosti a vďaka nim sme mohli zažiť radostné spoločenstvo aj na spoločne prežitých sv. omšiach v našom kostole sv. Juraja. Program prebiehal tiež v Kultúrnom dome v Likavke, v areáli ZŠ s MŠ Likavka ale aj na amfiteátri pod hradom Likava. Chceli by sme sa poďakovať za poskytnutie priestorov a podporu pri organizovaní nášho tábora.

Po tábore sme sa pre deti rozhodli uskutočniť potáborový výlet. V septembri sme navštívili horu Butkov pri Ladcoch v Trenčianskom kraji a taktiež hrad Beckov. Na horu Butkov sme putovali a modlili sa krížovú cestu, ktorú sme zakončili svätou omšou. Neskôr sme sa presunuli autobusom na hrad Beckov, kde sme mali prehliadku hradu.

Tento rok opäť nechýbala ani úvodná víkendovka pred začiatkom školského roka. V eRko dome v Liptovskej Osade sme čerpali námety, duchovný program a spoločne pripravovali obnovenie činnosti v našej obci. Odchádzali sme plní plánov a s chuťou sme chceli pokračovať v našej činnosti a znovu obnoviť detské eRko stretká. Z dôvodu opatrení sme museli znovu našu činnosť prerušiť na neurčito. Pevne veríme, že v najbližšej dobe sa znovu budeme môcť s deťmi stretávať a budovať spoločenstvo. Plánujeme aj naďalej fungovať „online formou“ ako v prvej vlne. Tento čas by sme

chceli naplno využiť na prípravu mnohých aktivít a letného tábora na rok 2021.

V túto chvíľu by som sa chcel poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nás akokoľvek podporujú a pomohli nám pri organizácií letnej činnosti. Vďaka patrí najmä kňazom našej farnosti za ich duchovnú podporu, p. starostovi obce Likavka a p. riaditeľovi ZŠ s MŠ Likavka za poskytnutie priestorov počas denného letného tábora a ich povzbudivé slová a mnohým podporovateľom našej činnosti. Poďakovanie patrí aj animátorom, ktorí aj v neľahkej situácií sa snažia priniesť svetlo svojou službou. Všetkým Vám v mene môjho mena prajem, aby ste tento zložitý čas prešli v zdraví a s Božou pomocou. Nech Vám Boh odmení všetko to, čo robíte pre budovanie „živej viery“ v našej obci ale najmä v srdciach druhých ľudí.

Matúš Šuľa
eRko Likavka

Ako sa žilo a žije na Ulici „Pod hradom“

Každá rodina sa snažila vychovať deti k úcte a rešpektu

Písal sa rok 1973 keď sa táto ulica zaplnila novými domami a mladými rodinami. Každá rodina, ktorá dostala podzemok, si svoj nový dom postavila podľa predstáv a snov. V každom dome sa ozýval plač a smiech malých ratolestí, ktoré v novostavbách pribúdali. Na jednej strane stáli nové domy a na druhej strane za vodou žili starousadlíci. Každá rodina sa snažila vychovať svoje deti k úcte a rešpektu. Nestalo sa, žeby sa niekto niekomu nepozdravil, ak bolo treba pomôcť susedovi, s radosťou sa pomohlo. Žilo sa ťažšie, deti museli pomáhať s domácimi prácami, v každom dome sa chovalo. Určite nebola medzi susedmi závisť a nenávisť. Veď dobrý sused je viac ako rodina. Celá generácia sa už vymieňa a menia sa aj obyvatelia ulice Pod hradom. Pribudli nové domy, nové tváre. Ani si neviete predstaviť, koľko máme na tejto ulici šikovných ľudí, ktorí sa vo svojom voľnom čase venujú svojim záľubám. V tomto čísle Likavanu Vám ich rada predstavím.

Vášniví rezbári Štefan Németh a Štefan Maga

Štefan Németh a Štefan Maga, dvaja priatelia z ulice, voláme ich kontrolóri diaľnice ,sú vášniví rezbári. Každé ráno sa nám milo prihovoria dvaja priatelia na dôchodku, ktorí sa každé ráno od pondelka do soboty za každého počasia vyberú na raňajšiu prechádzku

skontrolovať, ako pokračujú práce na diaľnici. Títo dvaja priatelia svoje ranné prechádzky robia najmä pre svoje zdravie, majú aj spoločné koníčky. Pestujú a tešia sa zo svojich kvitnúcich záhrad. Ich najväčšia záľuba je vyrezávanie drevených obrazov, či rôznych palíc a drobných predmetov. Sú to samoukovia, ktorí svoj dôchodcovský vek a život využívajú pre potešenie a vyplnenie voľného času. Chodia spolu na rôzne rezbárske výstavy, kde majú možnosť naučiť sa niečomu novému. Sú to dvaja páni, ktorí dôchodcovský život nemrhajú sťažovaním, že ich niečo bolí. Vedia sa tešiť zo svojej práce, z každého nového dňa, tešia sa zo svojich najbližších, milujú prírodu.

Nedá mi nespomenúť aj ich pracovný život. Štefan Maga pracoval 40 rokov v poľnohospodárskom družstve Likavka, 16 rokov mal na starosti zveľaďovanie a výstavbu družstva, ďalších 24 rokov bol predsedom. Pod jeho vedením družstvo dosahovalo dobré výsledky. Svoju prácu mal rád a vážil si prácu všetkých svojich zamestnancov. Za dosiahnuté výsledky svojej práce dostal veľa ocenení. Ministerstvo pôdohospodárstva SR mu udelilo striebornú medailu za dosiahnuté výsledky v živočíšnej a rastlinnej výrobe, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora mu udelila pamätnú medailu za úspešnú činnosť v Agrokomplexe SR. Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR ho ocenil pamätnou medailou a Únia družstiev mu udelila cenu Samuela Jurkoviča.

Štefan Németh pracoval 40 rokov na Doprastave, kde budoval cesty , po ktorých chodíme. Začínal ako majster živičnej čaty. Spolu s kolegami budoval cesty po celej Orave, Liptove a okolitých obciach, mestách. Budoval aj diaľnicu od Hornej Stredy až do Žiliny. Ako schopný a pracovitý človek sa stal vedúcim drviacej linky, ktorá mu umožnila pracovať aj v zahraničí. Do Lýbie išiel aj so kolegami na 1 rok budovať cesty a ukázať, že aj na Slovensku sú ľudia múdri a pracovití. Ďalšia zahraničná práca bola v Iraku, kde tiež počas 1 roka budovali zavlažovacie kanále. Bola to ťažká práca, život bez rodiny a domova. Prácu robil s hrdosťou, lebo život bez ciest by bol pre neho nenaplnený.

Divadelníci, poľovníci, včelári ...

Na ulici Pod hradom sa venujú ľudia aj ochotníckemu divadlu, jedna z najstarších divadelníkov je Jolka Magová, ktorá sa venuje tomuto krásnemu koníčku viac ako 50 rokov, divadlu sa venuje aj Jozef Peniak , Benjamín Slašťan, Filip Kereškéni. Poľovníctvo má tiež veľké zastúpenie ľudí z tejto ulice, vášnivým poľovníkom je už dlhé roky Pavol Slašťan, Ján Zuskin, Gustáv Zuskin, z mladších členov Benjamín Slašťan. Aj včelárstvo má svoje zastúpenie na našej ulici. Včelárstvu sa venuje celý život Pavol Klačko, no včelárstvo oslovilo aj mladých ľudí – Benjamína Slašťana a Samuela Zuskina.

Andrea Kereškéniová – originálna po každej stránke

Svet plný papiera, pečiatok, nálepiek, stužiek, špagátu, gombíkov, čierneho čaju a lepiacej pásky je svet novej obyvateľky z Pod hradu, Andrei Kereškéniovej. Andrea allias andrEe má svoj svet.

Pod menom „andrEe“ môžete nájsť ručne robené papierové drobnosti – pohľadnice, blahoželania, svadobné oznámenia, pozvánky alebo aj menovky na oslavu. Každý jeden kus je originál. Sú vyrábané najmä z rôznych druhov papiera, prešívané, preliepané a zdobené. Má svoj svet, v ktorom svojimi očami zachytáva to krásne okolo nás.

Inšpiráciu ku tvorbe nachádza na prechádzke v prírode, pri divadelnom predstavení alebo aj počúvaní obľúbenej pesničky. Všetky tieto zaujímavé podnety sú základom na veľké veci. Veľké ani nie tak rozmerom, ako množstvom radosti, ktorú sa snažia vyvolať. Veď či nie je potešenie, keď otvoríme poštovú schránku a z nej vypadne krásne a originálne blahoželanie k narodeninám, alebo len tak pre radosť?

Pri tvorbe takýchto papierových radostí využíva aj recykláciu – popreširva staré papierové pohľadnice, rozpára džínsy, do ktorých sa už nevmestí a ozdobí gombíkom po starej mame. Materiál jej podarujú aj známi, má pravidelnú klientelu, ktorú tvoria najmä naši obyvatelia. Tejto krásnej záľube sa venuje už od svojej mladosti, od detstva rada maľovala. Dnes ako dvojnásobná maminka zapája a učí tvoriť aj svoje deti. Pre Andreu je to relax, tvoriť však môže až po večeroch, keď zaspia deti. Svoje výrobky si všetky nafotila, kedysi robila aj šperky, ale už sa tomu nevenuje. Mnohí ju poznáte aj osobne, každoročne sa zúčastňovala vianočných trhov, ktoré sa robili v Likavke. Svojich originálnych výrobkov vyrobila viac ako 1000 ks. Aj keď tento jej koníček nie je práve tou najlacnejšou záležitosťou, nerobí to pre zárobok, ale pre radosť. Cena pohľadnice ledva pokryje výrobné náklady, no teší ju, že svojimi výrobkami dokáže potešiť veľa vďačných zákazníkov. Dodnes rada spomína na jej krásny fotoalbum, ktorý robila pre bábätko a veľmi ťažko sa s ním lúčila. Má svoju záľubu, v ktorej sa neustále posúva vpred.

Od sveta papiera sa posunieme do sveta kníh, k ďalšej obyvateľke z ulice Pod hradom, Máši Zuskinovej. Čomu sa venuje sa dozviete v nasledujúcich riadkoch.

Kedysi som sa naučila čítať a písať a tak čítam a píšem

Keď sa ma niekto opýta, odkiaľ som, poviem, že z Liptova, z Likavky. Tu som doma napriek tomu, že som sa narodila a časť života prežila niekde inde. Zásluhu na tom má

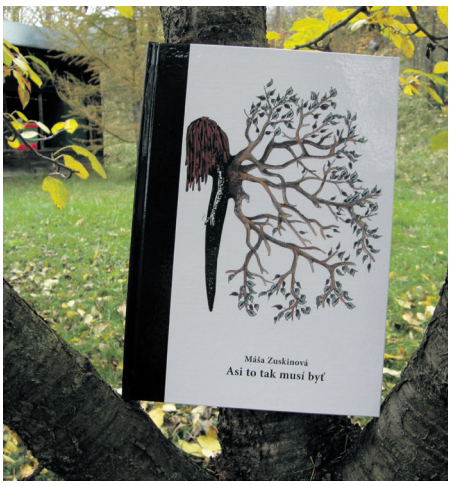

môj muž. Ešte počas spoločných štúdií na vysokej škole ma doviedol na Veľký Choč a vyhlásil „Toto je môj kopec!“. Kopec mi učaroval a tak som sa presťahovala priamo pod tento kopec. Veď kto by odolal tak majestátnej prírodnej nehnuteľnosti. Okrem čara horskej krajiny nám Liptov ponúkol aj prvú prácu v službách ochrany prírody, ktorej sa v rôznych profesionálnych podobách venujeme už viac ako tridsať rokov.

A nielen to. Už od detstva, od čias dobrodružných vlastivedných potuliek po Slovensku, ktoré s obľubou organizoval môj otec, historik a múzejník telom aj dušou, ma sprevádzala iracionálna predstava bývať na hrade alebo aspoň v podhradí. S úsmevom si to pripomeniem vždy, keď píšem svoju adresu - Pod hradom.

Zapiseujem postrehy zo života plného krás a absurdít

A tak, dnes už ako starousadlík spod hradu, sledujem dianie okolo seba, fakticky aj obrazne. A zapisujem. Poznámky, postrehy, spomienky zo života plného krás aj absurdít. Pred pár rokmi som, čisto z recesie, poslala svoje výtvory do literárnej súťaže Ružomberská trojruža. A párkrát som to zopakovala. Porota moju recesiu zobrala vážne, udelila mi pár ocenení a motivačný prísľub „Napíš viac, pomôžeme vydať“. A tak som napísala a vydala. Oprášila som staronové zápisky a vďaka podpore Literárneho klubu ružomberských spisovateľov a mesta Ružomberok je na svete autorská knižka s názvom Asi to tak musí byť.

Kniha je zbierkou krátkych príbehov, úvah a rozprávaní z bežného života. Možno vymyslených, možno skutočných, to nechávam na čitateľovi. Ako sa dozvie v úvode knihy, podobnosť s realitou čisto náhodná... Tak či onak, kto môže s istotou tvrdiť, že v likavskom chotári nerastú v lese pančuchy, na stavbe diaľnice nepristáli mimozemšťania a v Poltári nemôže byť univerzita? Rozprávanie dopĺňajú abstraktné ilustrácie mojej dcéry Barbory - kreslené poznámky z jej notesov a zošitov, zo študentského života.

Asi to tak musí byť je pohľad na svet, s ktorým môžete a nemusíte súhlasiť. V tom vidím čaro písaného slova. Autorovi umožňuje vyjadriť, čo má na srdci, zakričať do sveta: „Ľudia, zamyslite sa!“ či „Ľudia, zasmejte sa!“ a niekedy len zabiť čas a nudu v čakárni u lekára. A čitateľ si už nájde či nenájde to svoje, čosi, nad čím sa zamyslí alebo zasmeje. A možno len zabije čas a nudu v čakárni u lekára.

Moja skromná knižka je pripravená na čítanie. Nájdete ju v galérii na www.sashe/YORKY, kde môžete vniknúť aj do tajného života nezvyčajných kúskov oblečenia, ktoré sú výsledkom mojej záľuby v pretváraní a oživovaní. Každý z nich má svoj vtipný príbeh, dajú sa obliecť aj prečítať.

Zastavte svet, chcem vystúpiť

Možno máte, tak ako ja, niekedy chuť zakričať: „Zastavte svet, chcem vystúpiť!“ Vtedy odporúčam vystúpiť na Choč, na hradný vrch alebo aspoň na „baňu“ na hornom konci a pozrieť sa na ten svet s nadhľadom. Ale dá sa ostať aj doma a skúsiť veselé čítanie do neveselej doby. Ak sa vám nechce čítať, ešte vždy je možnosť niečo napísať. Verte, pomáha to.

Ešte Vám chcem predstaviť jednu rodinu, ktorej keď idem okolo, vždy rada obzerám jej záhradku. Je to rodina Mydliarová, dcéra pani Mášky Zuskinovej.

Klára z dolnej horárne

Volám sa Klára a pochádzam z dolnej horárne v Likavke, kam som sa po rokoch znova vrátila a žijem tu so svojou rodinou. Môj manžel Jakub je z Bratislavy, ale ako jeho priezvisko napovedá, má korene v Liptovskej Lúžnej. Máme dve deti, dvojročnú vílu Lunu a čerstvého trpaslíka Buba.

Vyštudovala som grafiku a následne záhradnú a krajinnú architektúru, Jakub študoval stavbárčinu. Pracovala som ako cvičiteľ psov, dobrovoľník na farme v Nórsku, s Jakubom sme pracovali v nórskom hoteli aj kempe. Veľa sme cestovali po severe, učili sa nórsky a stopovali. Aj napriek možnosti ostať podnikať za polárnym kruhom, nás to však ťahalo naspäť na Slovensko a špeciálne na Liptov, ku ktorému máme obaja silný vzťah.

Po škole som ostala verná svojmu odboru a začala podnikať v oblasti záhradnej architektúry pod názvom LARUU. Venovala som sa prevažne navrhovaniu záhrad, ale aj verejnej a krajinárskej zelene. Môj, teraz

už manžel, sa ku mne o niečo neskôr pridal a povzbudil ma v snahe vlastné projekty aj realizovať. Pod jeho vedením teraz moje návrhy prichádzajú na svetlo sveta.

Snažíme sa s prírodou spolupracovať a nebojovať proti nej

Veľmi rýchlo sme však pochopili, že konvenčné záhrady a doteraz zaužívané riešenie zelene nie sú dlhodobo udržateľné a neprinášajú našim zákazníkom a už vôbec nie tejto planéte naozajstné hodnoty. Aj vďaka tomu, že pochádzam z rodiny s prírodovedným vzdelaním, sme sa vždy snažili v našej práci spolupracovať s prírodou a nebojovať proti nej. V roku 2017 sme obaja absolvovali medzinárodne uznávaný Kurz permakultúrneho dizajnu, kde sme si výrazne rozšírili vedomosti a utvrdili sa v tom, že naša práca a postupy majú veľký zmysel. Od udržateľného hospodárenia sa snažíme naše projekty posunúť k regeneratívnym. Jednoduchšie povedané - nechceme len zachovávať existujúci stav, ale navrátiť záhradám a krajine zdravie prirodzených ekosystémov.
Samotná permakultúra je postavená na veľmi silných etických princípoch, podľa ktorých sa snažíme fungovať aj v každodennom živote. Naša práca je aj našou vášňou, neustále sa vzdelávame v nových postupoch, ktoré si sami skúšame na vlastnej záhrade. Snažíme sa pestovať zdravé potraviny pre vlastnú spotrebu, chováme sliepky a záhrada samotná je aj čarovným miestom pre deti. V poslednom čase sa snažíme okrem projektovania a výsadieb venovať viac času aj osvete a vzdelávaniu. Tento rok absolvovaný lektorský kurz ma posunul ďalej nielen v komunikácii s klientami, ale aj v prezentačných zručnostiach. Sme členmi organizácie Permakultúra SK a tiež Likavských záhradkárov. Participujeme na projekte Škola permakultúry a s našou záhradou by sme sa časom radi uchádzali o certifikát Ukážková prírodná záhrada.
Veľmi radi sa podelíme o naše vedomosti a praktické skúsenosti, prípadne vieme nasmerovať k odborníkom v rôznych oblastiach. Radi zodpovieme otázky ohľadom prírodných záhrad, hospodárenia s vodou, starostlivosti o pôdu, bezorebného pestovania, vyvýšených záhonov, jedlého lesa, kompostovania a mnoho ďalšieho.

Na ulici Pod hradom bývam už 16 rokov, rada hrám divadlo a ešte radšej chodím na huby, mám rada prírodu, rada chodím na prechádzky a rada čítam knihy. Neviem či je to tým, že sme „hradní páni“, alebo tým, že sme sa na tejto ulici stretli práve tí, čo majú veľkú záľubu v prírode, v našich záhradách, že sa veľa z nás niečomu venuje, čím si robíme radosť a pomáha nám to prežiť aj ťažké situácie. Prajem novým obyvateľom a starousadlíkom, aby sa im dobre nažívalo a tvorili pekné rodinné spoločenstvá na ulici „Pod hradom“.
Vám ostatným prajem odvahu a chuť poslať článok, ako sa žije na iných uliciach v našej Likavke.

Miroslava Raksová

Odpady v obci - Poplatok sa odvíja od vytriedenia

Minulý rok väčšina miestnych samospráv na Slovenku riešila otázku zvýšenia poplatkov za komunálne odpady. Miestny poplatok za komunálne odpady sa platí za činnosti nakladania so zmesovým komunálnym odpadom (t.j. zostatkovým odpadom po vytriedení separovateľných zložiek odpadu), činnosti nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom, za náklady presahujúce výšku obvyklých nákladov u triedených zložiek komunálneho odpadu.

Od roku 2019 je súčasťou odpadovej legislatívy novela zákona o odpadoch, ktorá má motivovať občanov, aby zodpovedne triedili a vytvárali menej odpadu, ktorý skončí na skládkach. Ceny za uloženie odpadu na skládku odpadov budú rásť pre všetkých v zmysle tohto zákona, ak budeme triediť viac, budú sa poplatky dvíhať pomalšie. Je však potrebné dôkladné triedenie.

Za rok 2019 vytriedenosť komunálneho odpadu 41,10 %

Za rok 2019 obec dosiahla 41,10 % úroveň vytriedenia komunálneho odpadu. Z celkového množstva vyprodukovaného odpadu putovalo na skládku 621,28 ton za každú tonu uhradila obec 12 eur. Ak by bola úroveň vytriedenia aj tento rok nad 40 % poplatok za skládkovanie sa zdvihne na 18 eur za 1 tonu zo zákona.

Výška poplatku sa odvíja od úrovne vytriedenia

Výška zákonného poplatku, ktorý je príjmom štátu, sa odvíja od úrovne vytriedenia komunálneho odpadu, ktorú obec dosiahla počas predchádzajúceho roka. Ďalšou zložkou nákladov spojených s uložením zmesového odpadu na skládku je poplatok uhrádzaný prevádzkovateľovi skládky odpadov, ktorý v súčasnosti predstavuje sumu viac ako 31 eur, resp. až 35 eur za tonu (každá zo skládok v okolí Ružomberka má rozdielnu sadzbu) a poplatok za manipuláciu s naložením obsahu KUKA nádob do zberového vozidla a odvoz tohto odpadu na skládku, ktorý predstavuje sumu 0,96 eur za jednu KUKA nádobu.

Nová povinnosť zbierať bilogicky rozložiteľný odpad z domácností

Od 1.1.2021 je obec zo zákona povinná zaviesť a zabezpečovať zber biologicky rozložiteľného odpadu z domácností. Táto zmena bude mať dosah na zvýšenie celkových nákladov na odvoz odpadov. Zvýšia sa vstupné náklady na zber a zvoz biologického odpadu. Takýto zber si vyžaduje aj náročnú logistiku. Na zabezpečenie vytriedenia tzv. kuchynského odpadu obec zakúpi a do každej domácnosti k 1. januáru 2020 dodá vedierko s dostatočným počtom rozložiteľných igelitových vrecúšok. Tieto vrecúška po ich naplnení bude možné uložiť do vyhradených kontajnerov na verejných stojiskách v obci. Zelený odpad – trávu a poštiepkovanú drevnú hmotu, budú môcť obyvatelia obce ukladať do vriec dodaných obcou, ktoré budú zbierať naši zamestnanci a odovzdávať ich oprávnenej osobe na zhodnotenie.

Novela VZN o odpadoch

Na zosúladenie systému zberu komunálneho odpadu s novelizovanou odpadovou legislatívou naša obec vypracovala novelu Všeobecne záväzného nariadenia o odpadoch, kde okrem iného zakomponovala zavedenie a zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľného odpadu, a v súvislosti s očakávaným znížením množstva nevytriedeného – zmesového odpadu navrhla zredukovať interval jeho vývozu na jedenkrát za dva týždne.
Aby sme sa v budúcnosti vyhli narastaniu poplatku za vývoz komunálneho odpadu, je potrebné veľmi zodpovedne pristupovať k jeho triedeniu. Triedime papier, lepenku, sklo, plasty, kovy, viacvrstvové kombinované obaly (tzv. tetrapaky), ktoré ukladáme do plastových vriec, resp. kontajnerov a ktoré z obce podľa harmonogramu vývozu vyváža zberová spoločnosť. Za vývoz väčšiny vytriedených zložiek komunálneho odpadu obec neplatí žiadny poplatok, náklady s ním spojené znášajú výrobcovia výrobkov, ktoré sa po skončení ich životného cyklu stávajú odpadom – napr. obaly, neobalové materiály zo skla, papiera a plastov, elektroodpad a pod.

Konzumná doba prináša viac odpadu

Je pravdou, že žijeme v konzumnej dobe a z každej strany sa na nás rútia reklamy, čo potrebujeme, bez čoho sa nezaobídeme. A tak nakupujeme, častokrát aj zbytočnosti a s nákupmi si domov prinášame množstvo obalového materiálu. Nielen plastové vrecúška, papierové či kovové obaly, ale vzniká nám aj množstvo odpadu na jedno použitie. Každý občan je v systéme triedeného zberu významným hráčom. Rozhoduje o tom, či vyprodukovaný odpad správne a v čo najväčšom množstve vytriedi. Keď triedime, musíme vytvoriť priestor v našich domácnostiach a dvoroch, kde uskladniť odpad do vriec a nádob pre potreby pravidelného vývozu separovaného odpadu. Ak chceme ísť skratkou – NETRIEDIME, ale potom nám nestačí odpadová nádoba a z nej vytŕčajú odpady, ktoré by sa dali vytriediť. SKLO, PAPIER, PLASTY, BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ ODPAD to sú všetko komodity, ktoré vieme poľahky vyseparovať z nášho komunálneho odpadu.

Triedenie odpadu - ako na to?

Obec Likavka pre potreby efektívneho triedenia zriadila na svojej internetovej stránke rubriku TRIEDENIE ODPADU.
Vrecový zber PLASTOV je výhradne určený pre obaly z plastov, PET fliaš, plastových obalov od potravín, plastových tašiek, tetrapakov, tiež pre obaly od čistiacich prostriedkov a plechoviek.
Vrecový zber PAPIERA je výhradne určený pre noviny, časopisy, reklamné letáky, stlačené krabice, papierové obaly, obaly na vajcia, kancelársky papier.
V kontexte dnešnej mimoriadnej situácie je potrebné upozorniť na skutočnosť, že Úrad verejného zdravotníctva SR odporúča likvidovať použité rúška a vreckovky z domácností ako bežný komunálny odpad v zmysle platnej legislatívy v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia SR a preto žiadame občanov, aby tento druh odpadu nevyhadzovali do nádob resp. do vriec určených na separáciu odpadu (papier).

V čom sa vieme zlepšiť?

V našich nádobách sa často vyskytuje odpad, ktorý tam nepatrí, napr. biologicky rozložiteľný odpad z kuchyne, ktorý štatisticky tvorí až 30-45% z celkového množstva odpadu. Biologický odpad patrí na kompostovisko, resp. do kompostéra. Žijeme na dedine v rodinných domoch so záhradami, a tak výsledný produkt z kompostovania zúročíme pri zúrodňovaní pôdy. Znížime množstvo odpadu a tým aj náklady na jeho vývoz a likvidáciu. Zákon o odpadoch ZAKAZUJE biologicky rozložiteľný odpad ukladať do KUKA nádob, spaľovať a vyhadzovať na nelegálne skládky.
Hlavnou motiváciou pre obyvateľov našej obce v dlhodobom horizonte by mal byť fakt, že čím viac odpadu vytriedia, tým menej sa dostane do zmesového komunálneho odpadu. Keďže triedený zber je vo farebných kontajneroch resp. vreciach „zdarma“, mali by to obyvatelia využiť v čo najväčšom rozsahu. Ak chceme v budúcnosti zabrániť zvyšovaniu poplatku, musíme začať veľmi zodpovedne pristupovať k ukladaniu jednotlivých zložiek odpadu a snažiť sa odpad čo najdôkladnejšie vytriediť. Každá domácnosť dostáva bezplat-

ne plastové farebné vrecia, do ktorých môže vytriediť svoj odpad a zberová spoločnosť ho odoberie priamo od domu. V obci máme zberný dvor, kde je možné ukladať stavebný odpad, objemný odpad, odpad s obsahom škodlivín, elektroodpad, použité batérie, šatstvo a textil, ktorý často končí v zberných nádobách a zbytočne navyšuje hmotnosť komunálneho odpadu. Našou snahou je docieliť, aby v zberných nádobách bolo stále menej zmesového komunálneho odpadu, lebo čím menej odpadu vyvezieme na skládku, tým menej budeme platiť. Rovnako nevynášajte poloprázdne nádoby, nakoľko za každú manipuláciu s KUKA nádobou obec platí manipulačný poplatok, bez ohľadu na to či je plná alebo poloprázdna. Nádobu si vyložte pred svoj dom, keď bude skutočne plná.

Dňom 01.01.2019 nadobudla účinnosť novela zákona č. 79/2015 o odpadoch, ktorej hlavným účelom je motivovať ľudí k triedeniu komunálneho odpadu. Všetci veľmi dobre vieme, že problém s odpadom je celosvetový. Odpadu neustále pribúda. Ale každý z nás sa môže pričiniť o to, aby hory odpadu nenarastali a aby sme si maximálne možným triedením jednotlivých zložiek odpadu chránili naše životné prostredie, rovnako Vás žiadame o využitie možnosti Zberného dvora Likavka na odovzdávanie niektorých zložiek odpadu.

Veríme, že i naďalej budeme zvyšovať mieru vytriedenia, ale aj predchádzať odpadom, aby sme nemuseli zvyšovať poplatky za komunálny odpad. Sú však medzi nami aj takí, ktorí odpad netriedia! Veríme, že sa spoločne budeme venovať separovaniu odpadov. Váš zodpovedný prístup bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie a rovnako aj na výšku poplatku.

Žiadame občanov o rešpektovanie systému zberu odpadov v obci, len vlastnou zodpovednosťou a disciplinovanosťou sa vyhneme zvyšovaniu poplatkov za komunálny odpad.

Separovaním znižujeme množstvá komunálneho odpadu a chránime tak životné prostredie.

Mgr. Bc. Mária Žerebáková

Zmeny v systéme nakladania s komunálnym odpadom v obci Likavka

Vážení občania,

dostáva sa Vám do rúk leták „zmeny v systéme nakladania s komunálnym odpadom v obci Likavka.“ Obecné zastupiteľstvo obce Likavka schválilo nové VZN o nakladaní s komunálnym odpadom. Chceli by sme Vás touto cestou informovať o nasledovných zmenách:

– Obec Likavka pristúpila k zmene intervalu vývozu komunálneho odpadu, t.j. od 01.01.2021 sa bude komunálny odpad vyvážať z domácnosti každé dva týždne.

– Obec Likavka bude od marca do novembra zabezpečovať zber biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad. Domácnosť, ktorá vyprodukuje BIO odpad zo záhrad uloží tento odpad do igelitového vreca, alebo do plastovej nádoby a vyloží tento odpad v zberový deň pred svoj dom, rovnako ako pri vývoze komunálneho odpadu. Zber tohto odpadu bude zabezpečovať obec Likavka.

BIO odpad	Čo patrí do zberu?	Čo nepatrí do zberu?
Biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad	tráva, lístie, konáre, orezy zo stromov, kríkov, vetvičky, burina, slama, seno, piliny, hobliny, kvety	triedené zložky: sklo, plasty, papier, cigaretové ohorky, prach, kuchynský odpad, exkrementy, uhynuté zvieratá, plienky, stavebný odpad, textil
Biologicky rozložiteľný kuchynský odpad	šupy z čistenia zeleniny, ovocia a ich zvyšky, pokazené, zhnité ovocie a zelenina, kávové a čajové zvyšky, vaječné škrupiny, starý chlieb a pečivo, zvyšky jedla, neskonzumované zostatky pokrmov, potraviny po záručnej dobe alebo inak znehodnotené	triedené zložky: sklo, plasty, papier, cigaretové ohorky, prach zo smetí a vysávania, tekuté zložky, použitý olej a tuk, zelený odpad zo záhrad, lístie, tráva, popol, rešauračný odpad, exkrementy, uhynuté zvieratá, stavebný odpad, plienky
Jedlé oleje a tuky	kuchynský olej	motorový olej

– Obec Likavka bude zabezpečovať celoročný zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností. Domácnosť, ktorá vyprodukuje kuchynský odpad, uloží tento odpad do vedierka, ktoré bude vystlané kompostovateľným vrecúškom. Následne po naplnení vedierka, tento odpad uloží do zbernej nádoby určenej na biologicky rozložiteľný kuchynský odpad, na niektorom zo stojísk na verejných priestranstvách v obci. Po vysypaní tohto odpadu uzatvorte tesniace veko. Zber a zhodnotenie tohto odpadu zabezpečuje oprávnená osoba na nakladanie s odpadmi. Zber sa bude uskutočňovať podľa potreby, 2 resp. 4 x za mesiac.

– Obec Likavka bude zabezpečovať celoročný zber jedlých olejov a tukov. Tento odpad môžu občania doniesť na zberný dvor v uzatvorenej fľaši.

– Domácnosti však stále majú možnosť kompostovať a ukladať svoj vlastný biologicky rozložiteľný kuchynský odpad a odpad zo záhrad na svojich domácich kompostoviskách.

Upozorňujeme občanov, aby BIO odpad zo záhrad, alebo kuchynský odpad nevyhadzovali do komunálneho odpadu. Znížením komunálneho odpadu v zbernej nádobe a následným zvýšením množstva vyseparovaných komodít ušetrí naša obec nemalé finančné prostriedky, ktoré môžu byť využité na rozvoj obce.

BIO odpad nepatrí do nádoby na komunálny odpad!!!

Rovnako žiadame občanov, aby využívali možnosti zberného dvora.

Mgr. Bc. Mária Žerebáková

ENVI-PAK

NEBUĎME LENIVÍ, TRIEĎME ODPAD!

www.zelenybod.sk

PAPIER

10 ČASOPISOV sa môže zmeniť na krabicu z TV

PATRIA SEM:
Noviny, časopisy, kancelársky papier, reklamné letáky, stlačené krabice, kartóny, papierové obaly, papierové tašky. V malom množstve aj papier s kancelárskymi sponkami alebo skartovaný papier.

NEPATRIA SEM:
Väzbové obaly kníh, mokrý, mastný alebo znečistený papier, asfaltový a dechtový papier, použité plienky a hygienické potreby, alobal, celofán a pod.

SKLO

5 POHÁROV stačí na výrobu vázy

PATRIA SEM:
Nevratné obaly zo skla z alkoholických alebo nealkoholických nápojov, poháre, tabuľové sklo z okien a dverí (väčšie množstvo patrí na zberný dvor), sklenené črepy a pod.

NEPATRIA SEM:
Porcelán, keramika, drôtené sklo, autosklo, zrkadlá, TV obrazovky, pozlátené a pokovované sklo alebo technické druhy skla. Vratné fľaše vracajte späť do obchodu.

PLASTY

Z 30 PET FLIAŠ môže byť fleecová bunda

PATRIA SEM:
Neznečistené stlačené alebo zošliapnuté PET fľaše z nápojov, plastové a mikroténové vrecká, baliace fólie, polystyrén, tégliky z jogurtov, obaly z CD, obaly z pracích a čistiacich prostriedkov a kozmetiky.

NEPATRIA SEM:
Mastné obaly so zvyškom potravín, podlahové krytiny, novodurové rúrky, obaly z nebezpečných látok, ako napr. motorových olejov, farieb a pod.

KOVY

Zo 670 HLINÍKOVÝCH PLECHOVIEK sa môže vyrobiť rám na bicykel

PATRIA SEM:
Kovové obaly, konzervy, kovové výrobky a súčiastky, alobal, nápojové plechovky. Triedia sa podľa pokynov obce/mesta.

NEPATRIA SEM:
Kovové obaly kombinované s iným materiálom, napr. tuby z krémov a pást. Mäkké vrecúška, napr. z kávy. Kovové obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok. Nadrozmerný kovový odpad je potrebné odniesť do zberní kovov, príp. do zberných dvorov.

BIOODPAD

PATRIA SEM:
Šupky, čajové vrecúška, ovocie, zelenina, odpad z verejnej zelene, listie, tráva, záhradný odpad.

NEPATRIA SEM:
Mäso, popol, stavebný odpad a pod.

ZELENÝ BOD je ochrannou známkou.
Obal označený ochrannou známkou Zelený bod prosíme umiestňovať do triedeného zberu.

Keby som bol prorok

Keby som bol prorok
a keby som žil v starozákone,
dávno by som povedal:
„Pán dopustil trest na tento ľud...“

Keby som bol prorok
a poznal by som Krista,
veľkým písmom by som napísal
všetkým, čo si myslia,
že sa nič nedeje...,
pre všetkých by som napísal:
„Pán vyhnal tento ľud z chrámu!“

Aj tým,
čo sú si napĺňaním miery viery istí,
aj tým,
čo zmysel svoj v službe oltáru
a ľuďom
– chcejúc neraz byť ich spasiteľmi –
postavili,
aj tým by som – súc prorokom,
čo ale nie som! – povedal:
„Vari v takej obete má Boh záľubu?

V obete seba pre seba!?
V duchovnom nenažranstve
a sebaukájaní, v schizofrénii,
keď som a neviem kto...?!

Spustil sa závod o to,
kto čo ešte vymyslí,
ako predať seba
za obdiv a pochvalu,
za pocit úspechu vo svedomí...

Sami sme sa stali mierou Boha...
– namiesto Svätého,
ktorý neustále obetuje Otcovi seba –
a nás sa to už ani nedotýka...

Seba sme zbožštili,
ľudobohmi sme sa stali.
A sme zacyklení
až po samozrútenie...

Preto povedal Boh – von!!!“

Ale nie som prorok,
ani moje slovo váhy nemá...

Dávidov hriech –
spočítavať –
sme si osvojili
– duše, majetok i vplyv...

Od bedače
bude povolaný
nový Gedeon
so svojimi pár...

V bázni a ticho
pred veľkým
sveta pôrodom stojím.

Vyzerá ako chaos
a nik netuší,
že nový svet sa rodí.
Keby som bol prorok
a človek by sa ma spýtal:
„Vyjav mi znamenie čias!“,
usmial by som sa
a by som mu povedal:
„Neboj sa, len ver! Pán je blízko.“
A zvestoval by som mu pokoj...

Lež, nie je hoden pokoja tento svet.
Nech sa teda mocuje, borí a zháňa...
– až do zúfania, do úplnej beznádeje...

Nežijeme ani starozákon,
ani prorokom nie som...
Preto len v prítmí a tichúčko prosím:
Buď nám milostivý Ježišu!
Buď milostivý svetu,
ktorý svoju labutiu pieseň spieva.
Hrdo sa chvejúc,
že koľko toho ešte pred sebou má...

Obezbožnel svet...
Jeho dni sú zrátané...!

Nová zem sa rodí,
nový povstáva svet!

A ja?
Obyčajný pozorovateľ...
Som toho svedkom!!!

napísané teraz...
29. októbra 2020
Paľo z Likavky

Úžasná príroda

Príroda je úžasná a je úžasná aj v tom že je pulzujúca , dynamická a popritom taká stála. Môj cieľ v tomto článku je oboznámiť verejnosť a hlavne obyvateľov Likavky s malými stvoreniami žijúcimi v našom katastri. Už pár rokov mapujem chrobáky okolia Likavky, ale neostávam len pri nich. Na začiatok by som rád poďakoval niektorým Likavčanom entomológom , ktorí sa zaujímajú o našu, Likavskú entomofaunu. Pravdepodobne budú tento článok čítať a preto ich nebudem menovať. Hmyz žije skoro všade, na suchu, vo vode ale aj v prostrediach do ktorých nikto nechce čo i len stúpiť. V Likavke máme veľa druhov hmyzu a ich číslo neviem ani ja sám. Máme tu však aj zaujímavosti ktoré treba každým pádom spomenúť. Sami o sebe si zasluhujú ochranu a pozornosť nielen od nás entomológov ale hlavne od obyčajných ľudí . Pri oboznamovaní s týmito vzácnosťami Likavskej fauny začnem lesmi. Lesy Likavky sú druhovo dosť rozmanité. V Smrekových Monokultúrach môžeme v lete a koncom jari naraziť na bežného škodcu Fuzáča hnedého (Tetropium castaneum) neskôr, v auguste nás na kladách môže privítať Vrzúnik pralesový (Monochamus sartor) alebo aj Fuzáč obyčajný (Leptura rubra).S mäsožravých druhov obýva naše lesy Bystruška fialová , Bystruška záhradná ale i vzácna Bystruška potočná , ktorá sa vyskytuje pri bahnitých potôčikoch. Bukové lesy obýva vzácny, známy Fuzáč alpský, ďalej Roháčik bukový a na zachovalých lokalitách s jedľami aj Roháčik jedľový . Z bystrušiek takéto lesy obýva Bystruška zlatá (Carabus (Chrysocarabus)auronitens escheri) alebo aj Bystruška ;vráskavá a nepravidelná. Vzácne aj Bystruška lesklá .V Likavke sa vo veľkej miere uplatnili aj Boriny , v ktorých sa vyskytuje Ipidia binottata, Fuzáč hrubý a Krasoň Buprestis haemorrhoidalis. Lúčne a xerotermné biotopy obýva Svižník poľný či Modlivka zelená .Jazierka pod Čebraťom obýva Potápnik obrúbený Potápnik dvojškvrnný. Tienisté biotopy ako napríklad pivnice ,miesta pod veľkými kamei kameňmi a jaskyne obýva Môrka jaskynná a pavúk Meta menardi. Na týchto príkladoch jasne vidieť aká je naša fauna rozmanitá. Našu prírodu treba objavovať . Všetkým čitateľom prajem všetko najlepšie a krásne zážitky z prírody

Juraj Matejka amatérsky entomológ

Likavskí záhradkári v roku 2020 usporiadali úspešný okresný deň

Drahí priatelia, koronavírus zasiahol aj fungovanie likavských záhradkárov, ale aj napriek nepriaznivej situácií sa nám podarilo v roku 2020 zorganizovať viacero akcií.

Ešte minulý rok v decembri sme zorganizovali vianočné posedenie záhradkárov, kde sme sa stretli v dobrej nálade pri kapustnici a domácich koláčoch. Dozvedeli sme sa aj pár zaujímavých faktov o včelách, ich význame a užitočnosti pre prírodu.
Hneď na začiatku roka v januári a februári sme odobrali vrúble sliviek a hrušiek na štepenie.
V marci a apríli, kedy je vhodný čas na rez ovocných drevín, sme okrem rezu stromov vo vlastných záhradách vykonali rez aj iným záujemcom. V apríli sme na podnet nášho starostu urobili malú brigádu v Detskom domove v Ružomberku. Siedmi členovia našej základnej organizácie sa podujali orezať ovocné stromy, ktoré rastú v ich záhrade. Jednalo sa predovšetkým o staré jablone, ktoré boli zanedbané, veľa konárov bolo suchých a poškodených po predošlých bohatých úrodách. Po niekoľkohodinovej robote sa na zemi nakopilo množstvo konárov. Na druhý deň iná skupina nastúpila so štiepkovačom a kopa konárov zmizla, za čo im tiež patrí poďakovanie.
Po úspešnej brigáde v detskom domove nasledovalo štepenie sliviek a hrušiek v našej mikroškôlke, kde si členovia mohli vlastnoručne vyskúšať vrúbľovanie ovocných drevín. Viacerí sme si zobrali vrúble aj domov, kde sme zaštepili ovocné stromy, alebo sme nimi preštepili stromy nerodiacich alebo nevhodných sort u tých, ktorí mali záujem.

35 záhradkárov na členskej schôdzi

Na 5. júna výbor ZO SZZ zorganizoval výročnú členskú schôdzu, presunutú z jari. V klubovni kultúrneho domu sa nás stretlo asi 35 záhradkárov s hosťom, tajomníkom OV SZZ p. Václavom Kuckom. Okrem klasických bodov, ako správa o činnosti a hospodárení za uplynulý rok, či plán na rok nasledujúci, sme volili predsedu a členov výboru a zástupcu do okresného výboru SZZ Ružomberok. V rámci členskej schôdze nám manželia Mydliarovci predstavili tému permakultúra a jej význam. Prednáška bola pre nás veľmi zaujímavá, potom nasledovala diskusia a voľná debata. Z členskej schôdze sme sa vracali obohatení nielen o poznatky, ale aj o radosť z priateľského stretnutia po dlhom čase.

Okresný deň záhradkárov aj s Júliusom Adamove

Dňa 25. júla sme spolu s OV SZZ zorganizovali v areáli ZŠ Likavka Okresný deň záhradkárov. Témou bol letný rez ovocných drevín. Priblížiť túto problematiku nám prišiel odborný inštruktor p. Július Adamove z Banskej Bystrice. Predstavil nám spôsoby letného rezu u stromov rôzneho veku i druhu, ktoré nám aj názorne predviedol, pretože raz vidieť je lepšie ako stokrát počuť. Po

ich budú môcť záujemcovia zasadiť do svojich záhrad a do 5 rokov sa môžu tešiť na prvú úrodu. Chystáme a ešte zabezpečiť podpníky pre jablone, prípadne aj pre čerešne.

Ešte nevieme, ako sa vyvinie epidemiologická situácia, preto zatiaľ neplánujeme žiadne veľké akcie, ale práce v záhradách je stále dosť. Dokončíme oberanie a uskladnenie neskorých odrôd jabloní a vysádzame ovocné stromky a kríky. Tiež je potrebné skontrolovať oplotenie záhrad, aby nám zver neobhrýzla kôru mladých stromkov. Novembrom sa prakticky končí jeseň, o čom svedčia aj pranostiky: "Na svätého Martina drž sa, synku, komína. Na svätú Katarínu schovaj sa pod perinu". Teplota vzduchu a pôdy klesá až k 2-3° C.

Dúfame, že akonáhle to korona situácia umožní, budeme sa môcť opäť stretávať a plánovať si spoločné akcie pre blaho záhradkárov, ale aj pre úžitok občanov Likavky.

Július Molnár
foto Jozef Olejník a archív

ukážke bolo pre hostí pripravené občerstvenie a výborný guláš, ktorý sa varil už od rána. Posedenie nám spríjemňoval a o dobrú náladu sa staral ľudový harmonikár. Potom nasledovala voľná debata a pán Adamove s pánom Kuckom odpovedali na mnohé zvedavé otázky záujemcov. Pri odchode nám pán Adamove poprial všetko dobré a povedal, že k nám do Likavky vždy rád prijme pozvanie. Úspešný priebeh akcie nemohol prebehnúť bez podpory obce, ktorá na čele s pánom starostom zabezpečila lavičky, stoly a kotlinu. Naše poďakovanie patrí aj p.riaditeľovi ZŠ s MŠ Likavka, že umožnil uskutočniť túto akciu a nezištne nám poskytol priestory školy.

V auguste, resp. v septembri sme sa chystali na predajnú výstavu a prehliadku zámku do Kroměříža / resp. do Trenčína/, keďže sme na to plánovali využiť dotáciu od obce. Vývoj epidemiologickej situácie nám neumožnil uskutočniť naše plány. Za tieto peniaze sme potom nakúpili záhradnícke nástroje potrebné k rezu a štepeniu pre našich členov.

Čo sa nám podarilo, bolo očkovanie sliviek, ktoré sa na jar neprijali. Očká sa nám úspešne pochytali a uvidíme, či na jar aj úspešne vyrašia.

Naposledy sme boli vykopať v našom chotári asi 20 podpníkov planej hrušky, ktoré budeme na jar štepiť. Zaštepené a prijaté si

Likavan – spravodajca obce Likavka. Vydáva : Obecný úrad Likavka. IČO: 00315362. Sídlo: Jánovčíkova 815, 034 95 Likavka. Redakčná rada: Miroslava Raksová, Ing. Marián Javorka. Grafická úprava a korektúry: Mgr. Stanislav Krakovský. Tlač 900 ks. Tlačiareň Fork Martin. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov, neprešlo gramatickou úpravou.

Do uzla vianočných pesničiek vzplieta sa tisíc prianí

Tisíce drobných hviezdičiek žiari na konári, do uzla vianočných pesničiek vzplieta sa tisíc prianí, dajme si pod stromček úsmev, čo slzy stiera a rany hojí, kus dobrej vôle, súcitu, veď to všetko tak málo stojí.

Vianoce sú sviatky pokoja a radosti, tak to vravievali naše staré mamy. Spomienky na Vianoce má každý,, kto hovorí, že nie tak, nehovorí pravdu. Určite záleží od každého z nás aký darček pod stromčekom nájde, či je drahý, či lacný, no hlavne či je darovaný z lásky.

Vianoce sa začali prípravami na štedrovečeru tak, že každý doma pomáhal a tešil sa na dobroty večer, čo sme ráno pripravili. Samotný štedrý deň sa začal ráno stavaním a zdobením vianočného stromčeka. Keď sme boli malí, tak ho rodičia postavili v noci keď sme spali. Robili sa aj salónky a čokoládové ozdoby na stromček, ktoré sa balili do staniolu a uviazali sa nitky, aby sme tieto ozdoby mohli zavesiť na stromček .Potom sa do jednej strany vlašského orecha zatlačila časť zápalky , uviazala sa a zavesila na stromček aj spolu s jabĺčkami. Kedysi neboli také ozdoby ani svetielka ako dnes. Sklenené guľky boli dosť vzácne a drahé, takže kto na čo mal, tak stromček vyzdobil, ale z lásky a svojou ručnou prácou, o to krajší bol, ako kto šikovný bol. Sviečky boli klasické a dávali sa do štipca, pod stromček sa dával betlehem. Na štedrovečernom stole nesmela chýbať myštička zo zrnom a cesnakom, čerstvo upečený chlieb a pod ním boli peniaze, aby nikdy v rodine nechýbali, zákusky, misu s ovocím a medík s oblátkami. Na stole bol svietnik so sviečkami a večer keď zazvonili zvony, všetci sme boli pekne slávnostne oblečení a pripravení na štedrovečernú večeru. Do izby prišiel prvý otec, zapálil sviečky na stole a všetko jedlo sa muselo priniesť na stôl, lebo keď sa začala večera, už nikto od stola nemohol odísť. Večera sa začala modlitbou a poďakovaním, potom mamka dala na oblátky med, urobila nám na čelo krížik s medom, aby sme boli sladký ako med. P oblátke nasledovali opekance s makom a cukrom omastené maslom. Potom sme jedli kapustnicu len čisto z údených rýb či už s krúpami, alebo s grískou, ako kde,nechýbali zemiaky a nasušené hríby. Samozrejme najlepšou dobrotou bol šalát a kapor. Večera sa skončila opäť modlitbou. Konečne po večeri sme sa rozutekali k stromčeku a šli si pozrieť darčeky. Aj zákusky sme mali, upiekli sa pred Vianocami. Tie, ktoré mi pripomínajú moje Vianoce z detských čias boli ako ich naša mamka volala, kokosové pusinky, medvedie labky, londýnske rezy, žebro múčnik, mačacie oči, žĺtkové rezy. Po večeri a rozbalení darčekov sme sa rozbehli po rodine a susedoch zaspievať koledy, tešili sme sa na malé odmeny a polnočnú sv.omšu, kde sme všetci privítali narodenie Ježiška. Spievali sa vianočné pesničky, každý zo srdca a úcty, kostol bol plný.

Spomienky sú veselé, ale aj smutné. Smutné nebudem spomínať, lebo cez Vianoce sme odprevadili veľa blízkych k Pánovi. No tie veselé sú aj také, keď Ježiško zabudol na miesto, kde skryl darčeky. Darčeky sa objavili pod stromčekom až na nový rok, bola z toho veľká zábava a my deti sme odkázali Ježiškovi, aby si napísal miesta, kde schoval všetky darčeky. Vianočné sviatky prinášajú radosť a lásku, ktorú im dávajú ľudia okolo nich. Nám starším spomienky na prežité Vianoce a priateľov, s ktorými sme strávili tie predošlé roky. Vianoce nech prinášajú úsmev, radosť , šťastie a lásku všetkým nám.

Ježiškove ručičky nech Vás žehnajú,
Ježiškova matička nech Vám pomáha,
anjeli z neba nech Vám spievajú
a požehnané Vianoce
a Šťastlivý Nový rok želajú.

Jolana Magová